Ministerie van Justitie en Veiligheid

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Rechtshandhaving en Criminaliteitsbestrijding
Strafrechtelijke handhaving

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

TK-brief Aanbieding rapport PGHR 'Wordt vervolgd: Buiten de rechter OM, geïntensiveerd'

Datum
22 mei 2026

Onze referentie
7631022

1. Aanleiding

Sinds 1 februari 2025 hanteert het OM het uitgangspunt dat voor veelvoorkomende vermogensdelicten gepleegd door meerderjarige verdachten in beginsel een strafbeschikking wordt uitgevaardigd. Deze zaken worden dus niet meer voor de rechter gebracht. Voornoemd uitgangspunt is neergelegd in een tijdelijke instructie. Deze tijdelijke instructie is de start van het traject gericht op het vaker uitvaardigen van strafbeschikkingen voor alle strafbare feiten waarvoor dat wettelijk gezien mogelijk is. Hierop is door het WODC onderzoek gedaan naar de ervaringen van procesdeelnemers met de toepassing van de procedure van de OM-strafbeschikking en heeft de procureur-generaal bij de Hoge Raad (in zijn toezichtrol) vervolgonderzoek gedaan naar de uitvaardiging van de OM-strafbeschikking. Dit laatste rapport van de PGHR wordt hierbij aangeboden.

2. Geadviseerd besluit

U wordt gevraagd in te stemmen met de verzending van bijgevoegde brief en het rapport van de procureur-generaal bij de Hoge Raad (PGHR) aan de Tweede Kamer.

3. Kernpunten

In zijn toezichtrol heeft de PGHR vervolgonderzoek gedaan naar de inspanningen van het OM naar aanleiding van de bevindingen, conclusies en aanbevelingen uit zijn eerdere rapport 'Buiten de rechter OM'. De geïntensiveerde toepassing van de OM-strafbeschikking is in het onderzoek meegenomen en moet dus worden beschouwd als nieuw toezichtonderzoek.

De PGHR constateert dat het OM veel aanbevelingen uit zijn eerdere rapport nog niet heeft uitgevoerd. Ondanks dat de opvolging van een aantal relevante aanbevelingen op zich laat wachten vanwege de aanpassingen in de geautomatiseerde systemen in 2027, is de PGHR van oordeel dat het OM bij de uitoefening van zijn taak de wettelijke voorschriften op verschillende punten nog niet naar behoren handhaaft of uitvoert. Als voorbeeld wordt genoemd de aanbeveling van een betere informatieverstrekking over de wijze van tenuitvoerlegging van sancties van niet-geldelijke aard.

Over de uitbreiding van de toepassing van de strafbeschikking laat de PGHR zich in algemene zin nauwelijks kritisch uit. Wel maakt hij een enkele kritische opmerking over de formele status van een instructie (waarmee de uitbreiding eerder is aangekondigd) ten opzichte van een aanwijzing en vraagt hij aandacht

voor het voldoen aan de wettelijke voorschriften voordat tot een verdere uitbreiding van de strafbeschikking wordt besloten. Tot slot beveelt de PGHR aan om uitvoering te geven aan de eerdere aankondiging om de uitbreiding van de toepassing van de strafbeschikking te monitoren en te evalueren.

In de aanbiedingsbrief aan de Tweede Kamer wordt aangegeven dat met de uitkomsten van dit vervolgonderzoek en de uitkomsten van het hiervoor genoemde WODC-onderzoek zo spoedig mogelijk een beleidsreactie op de onderzoeksresultaten van beide onderzoeken zal volgen.

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Rechtshandhaving en Criminaliteitsbestrijding
Strafrechtelijke handhaving

Datum
22 mei 2026

Onze referentie
7631022

4. Toelichting

4.1. Politieke context

Zowel in de media als de politiek is de afgelopen tijd kritiek geuit op het nieuwe beleid van het OM. Ook is het onderzoek naar de inzet van de OM-strafbeschikking in het regeerprogramma van kabinet Schoof opgenomen en is het WODC verzocht hier onderzoek naar te doen. Dit WODC-onderzoek is onlangs afgerond en zal na publicatie op 1 juni aanstaande eveneens aan de Kamer worden aangeboden. Onderhavig rapport van de PGHR bevat de onderzoeksresultaten van zijn vervolgonderzoek.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1. Toelichting

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.